

Växjö
kommun
Europas grönaste stad

LIKABEHANDLINGSPLAN

Läsåret
2016-2017

Mats Wahlsten
Rektor
Kringelvägen 14
352 44 VÄXJÖ
Tel 0470-418 62
mats.wahlsten@vaxjo.se

2016-10-17

Plan mot diskriminering och kränkande behandling på Norregårdskolan i Växjö.

Planen har upprättats 2016-10-17 och är giltig under läsåret 2016/2017

Innehåll

Skolans vision och mål	3
Lagstiftning	3
Kränkande behandling.....	4
Kartläggning av problem på skolan	5
Främjande arbete	7
Förebyggande arbete	8
Skolans tillsyn	11
Arbete med etik och värdegrundsfrågor	11
Litteratur- och film studier	12
Åtgärdande arbete	14
Dokumentation	15
Bilaga 1.....	16
Litteratur- och filmlista	16

Likabehandlingsteamet

Andreas Johannesson, handledare, sammankallande
Katalin Leszko, kurator
Stefan Karlsson, elevstödjare, arbetslag A
Sandra Martinsson, lärare, arbetslag A
Anders Petersson, lärare, arbetslag D
Anna Sundgren, elevassistent
Torbjörn Petersson, speciallärare
Mats Wahlsten, rektor
Anneli Karlsson, bitr. rektor

Skolans vision och mål

Vision

Vi har som vision att helt förhindra kränkningar på Norregårdskolan

Mål

- Att alla kan komma till skolan och känna sig trygga och respekterade.
- Att tidigt upptäcka eventuell förekomst av kränkning.

Målkriterier:

Målen uppnår vi genom att ha höga förväntningar på alla elever och all personal. Alla bemöter varandra med ömsesidig respekt för var och ens lika värde. Detta skapar goda förutsättningar för en god arbetsmiljö där alla trivs.

Mål i läroplanen, LGR 11 – Normer och värden

"Ingen skall i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser."

Ur Växjö kommuns skolplan: "Varje enhet vidtar åtgärder för att motverka mobbning, rasism och annan kränkande särbehandling."

Lagstiftning

Skolans uppdrag att motverka kränkande behandling är tydlig, det ingår som en del i ett större demokratiskt uppdrag. En viktig utgångspunkt är att den som uppgår att hon eller han blivit kränkt, **alltid** måste tas på allvar. Kränkningar kan vara: fysiska, verbala, psykosociala eller text- och bildburna.

I **skollagens 1 kap. § 4** fastslås att:

"Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på."

Den 1 januari 2009 upphävdes lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling och nu regleras likabehandlingsarbetet i två regelverk:

- **Diskrimineringslagen** – diskriminering
- **6 kap. 7 § i nya skollagen** – annan kränkande behandling
"Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling".

Diskrimineringsombudsmannen har tillsynen över att bestämmelserna i diskrimineringslagen följs.

Barn- och elevombudet inom Skolinspektionen har tillsynen över att bestämmelserna i skollagen följs.

Skolan ska varje år upprätta två planer för likabehandlingsarbetet, en **likabehandlingsplan** (enligt diskrimineringslagen) och en **plan mot kränkande behandling** (enligt skollagen). Planerna kan sammanföras till **en plan** mot diskriminering och kränkande behandling, vilket vi har gjort på skolan.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett samlingsbegrepp för olika former av kränkningar

Kränkning - gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkning är ett uttryck för makt och förtryck. Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. En kränkning kan äga rum vid ett enstaka tillfälle eller vara systematisk och återkommande.

Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Kränkningar kan vara

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosocial (utfrysning blickar, alla går när man kommer)
- texter och bilder (även som lappar, fotografier, sms, mms, msn och meddelanden på olika webbcommunities).

Kränkande behandling kan delas in i *trakasserier* och *annan kränkande behandling*.

Trakasserier är kränkande behandling som har samband med

- kön
- könsöverskridande identitet och uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionshinder
- sexuell läggning
- ålder

Annan kränkande behandling är uppträdande som – utan att vara trakasserier – kränker en elevs värdighet.

Mobbning – När en eller flera personer upprepade gånger under en längre tid utsätter en eller flera andra individer för medvetna, aktiva destruktiva handlingar och/eller uteslutning. Enstaka händelser är inte mobbning.

Diskriminering – När man blir illa behandlad på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder (de sju diskrimineringsgrunderna).

När det handlar om diskriminering sker det inte mellan jämbördiga parter, t ex elever, utan mellan någon som befinner sig i en maktposition över någon annan, t ex en lärare eller idrottsledare. I skolan kan diskriminering vara att skolan har orättvisa regler, att skolan inte anpassar lokalerna så att alla kan ta sig fram eller att undervisningen innehåller orättvis och felaktig information om vissa grupper av människor. Diskriminering är olagligt.

Främlingsfientlighet – Känslor som i varierande styrka innebär ovilja, rädsla inför eller hat gentemot andra etniska grupper.

Rasism – Kommissionen mot rasism och främlingsfientlighet definierar rasism som "en föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet och en uppfattning om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper som gör det motiverat att dela in dessa i mer eller mindre värda". Vidare innebär det att den folkgrupp som betraktar sig som en mer värdig ras anser sig ha rätt att förtrycka, utnyttja eller kontrollera de andra eller tvinga dem att leva åtskilda från andra folkgrupper. (Myndigheten för skolutveckling).

Sexuella trakasserier – Kränkningar som anspelar på kön och sexualitet, vilket kan innebära allt ifrån tafsningar och blottning till glåpor och ryktesspridning.

Homofobi – Kränkningar som anknyter till en persons homo- bi- eller transsexuella läggning och speglar stark motvilja eller förakt för homosexualitet och homosexuella. Homofobi kan uttryckas både fysiskt och verbalt, till exempel i nedsättande kommentarer, hot eller våld.

Kartläggning av problem på skolan

Metoder:

Kartläggningen har skett genom trygghetsvandring på skolan, regelbundna samtal med elevrådsstyrelsen, elevskyddsombud, elevhälsoteam och likabehandlingsteam. Vi har också genomfört trivselenkäter med alla elever på skolan samt följt upp de incidentrapporter som dokumenterats. Ordningsreglerna har setts över samt en åtgärdsstege för hur personalen ska agera när reglerna inte följs har tagits fram i samråd med personalen.

Personal och elever är överens om att vi har en trivsamt miljö och stämning på skolan. Vi har dock problem med några utrymmen som vi har svårt att kontrollera, t.ex. dusch- och omklädningsrummen. Men problemen kan också gälla sådant som skadegörelse, nätmobbning och språkbruk, där jargongen bland en del elever är inte acceptabel och det kan förekomma hårda och fula ord emellan elever.

Entréplanet;

Entrén

Att det står en elevstödare och hälsar en välkommen på morgonen gör att man blir glad. Entrén upplevs generellt som lugn då det finns många vuxna i rörelse.

Utanför matsalen

De dagar då det blir köbildning händer det att elever smiter in i kön istället för att ställa sig sist. Området upplevs generellt som lugnt då det finns många vuxna i rörelse.

Matsalen

Matsalen kan upplevas som stimmig då det är mycket spring ut och in och detta medför att ljudvolymen höjs.

Korridoren utanför fritidsgården

Platsen kan upplevas som stimmig då det samlas många elever och detta medför en känsla av otrygghet.

Fritidsgården

Det är ett ganska mysigt ställe där det upplevs som att det finns många vuxna närvarande.

Korridoren mellan D- och B-trappan

Denna platsen upplevs som den lugnaste på nedervåningen.

Korridoren mellan B- och A-trappan

Ett område där det kan bli stimmigt då det är många av eleverna som har sitt skåp här och en låg andel vuxna som passerar. Detta kan medföra en känsla av otrygghet.

Övre plan;

Korridoren mellan B- och A-trappan

Området vid B-trappan och de närliggande lektionssalarna upplevs som tyst och lugnt. Platsen utanför biblioteket kan upplevas som stökig.

Biblioteket

Upplivs som en mysig och produktiv miljö där bibliotekarien har bra koll och säger ifrån.

Korridoren mellan A-trappan och C-trappan

En plats i skolan som är högt trafikerad av många elever som ska förflytta sig mellan lektionssalarna. Det händer att elever jagar varandra runt detta område och det kan medföra en känsla av otrygghet.

Övre plan mellan C-trappan och D-trappan

Det är många elever som rör sig/jagar varandra, i denna del av skolan.

Utomhus;

Idrottshallen

Ljudnivån i killarnas omklädningsrum upplevs som hög.

Framsidan samt innegården på skolan

Dessa områden kan kännas otrygga vid skolstarten samt avslutet på dagen då det rör sig många elever på dessa platser.

Uppföljning av problemen

Vid uppföljningen av kartläggningen av ovanstående problem planerar vi att sätta in nedanstående åtgärder för att komma tillrätta med problemen.

Entrén;

Inga nya insatser behövs.

Matsalen och korridoren utanför;

Elevstödjare alternativt vuxna som håller koll.

Korridoren utanför fritidsgården;

Mer aktiva vuxna som kan hjälpa till att lugna ner om det blir stökigt.

Fritidsgården;

Inga nya insatser behövs.

Korridoren mellan D- och B-trappan;

Inga nya insatser behövs.

Korridoren mellan B- och A-trappan;

Mer vuxna i rörelse.

Övre plan korridoren mellan B- och A-trappan;

Mer vuxna i rörelse samt att de som befinner sig i den delen av skolan är mer aktiva och uppmärksamma över situationen.

Biblioteket;

Inga nya insatser behövs.

Övre plan korridoren mellan A-trappan och C-trappan;

Mer vuxna i rörelse.

Övre plan mellan C-trappan och D-trappan;

Mer vuxna i rörelse.

Utomhus;

Mer vuxna i rörelse.

Idrottshallen

Mer vuxna i rörelse.

Främjande arbete

Det främjande arbetet syftar till att förstärka respekten för allas lika värde, omfattar alla diskrimineringsgrunderna, riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning samt är en naturlig del i det vardagliga arbetet. (Ur Skolverkets Allmänna råd)

Mål:

- Främja likabehandling av flickor och pojkar
- Främja elevers lika rättigheter oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.
- Främja lika rättigheter oavsett sexuell läggning.
- Främja skolmiljön och undervisningen för elever med funktionsnedsättning.
- Alla elever har rätt att vistas i skolan utan att utsättas för någon form av kränkande behandling

Åtgärder och ansvar:

- Flickor och pojkar ges lika stort inflytande och utrymme i verksamheten, t ex genom att läraren genomföra talrundor eller fördelar talutrymmet i

undervisningen.

Ansvar: All personal

- Vi skapar förutsättningar för att eleverna ska kunna utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller, t ex vid studie- och yrkesvägledning inför val av kurser, fortsatt utbildning och framtida yrken.

Ansvar: Lärare, studie- och yrkesvägledare

- Genom undervisningen i sexualkunskap stärks elevernas självkännet och deras förmåga att värna sin kroppsliga identitet gentemot vuxna och andra elever.

Ansvar: NO-lärare

- Belysa hur olika reformer för homo- och bisexuellas rättigheter har genomförts.

Ansvar: SO-lärare

- Rasismens idéhistoria och vilka effekter den haft på det svenska samhället, inte minst behandlingen av de nationella minoriteterna, belyses i SO-undervisningen. Man kan också tillsammans med eleverna diskutera och analysera fördomar om olika etniska och religiösa grupper.

Ansvar: SO-lärare

- Kompetensutveckling av lärare i interkulturell pedagogik för att öka deras kunskap om hur man på ett ömsesidigt sätt kan möta olika kulturer i skolan.

Ansvar: Skolledningen

- Uppmärksamma elevers flerspråkighet på ett positivt sätt, t ex genom att ge bra förutsättningar för studiehandledning och modersmålsundervisning.

Ansvar: Skolledningen

- Tolk erbjuds alltid vid behov i samband med skolans kontakter och möten med familjer med annat modersmål.

Ansvar: Skolledning och lärare

- Göra skolmiljön och undervisningen tillgänglig för elever med olika funktionshinder. Lärare planerar in pauser eller att elever som har behov av att röra sig ges möjlighet till det under lektionen utan att det stör övriga elever.

Ansvar: Skolledning och personal.

- Skolan anordnar skolresor, raster och friluftsdagar så att alla kan delta och ingen utestängs p.g.a. t ex religion eller funktionshinder.

Ansvar: Skolledning och personal.

- Elever erbjuds specialkost som skolmat beroende på hälsa, funktionshinder eller religion.

Ansvar: Skolledning och serviceledare.

- Alla vuxna föregår med gott exempel och visar hur man bemöter varandra. Personalen bör aldrig tala illa om andra anställda, elever eller föräldrar – i synnerhet inte inför eleverna. Personalerna samtalar med eleverna om någon blivit illa behandlad och förklarar varför händelsen upplevts som kränkande av den som blivit utsatt.

Ansvar: All personal

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling, och omfattar **endast** områden som i en kartläggning av verksamheten identifierats som riskfaktorer. (Ur Skolverkets Allmänna råd)

Mål:

- Alla elever ges samma förutsättningar.

- Samtliga elever på skolan trivs bra.
- Alla utrymmen i skolan ska vara trygga att vistas i.
- Skolan agerar vid alla former av kränkningar som skett i samband med eller påverkar skolans verksamhet.

Åtgärder och ansvar:

- Plan för förebyggande arbete som genomförs på grupptiden
Ansvar: Mentor och elevhälsan
- Varje kontaktlärare har ansvar för att regelbundet diskutera arbetsmiljö, stämning och eventuella kränkningar med sina elever. Det är angeläget att lärare talar om att elever aldrig ska acceptera att de blir mobbade eller utsatta för annan kränkning utan att omgående tala om det för personal på skolan.
Ansvar: Mentorerna
- All personal på skolan är skyldiga att skriva incidentrapport då det finns misstanke om eller tendens till kränkning mellan elever eller mellan elever och personal. Rapportering kan också ske direkt till likabehandlingsteamet.
Ansvar: All personal.
- Diskussioner om etik och värdegrundsfrågor på lektionstid.
Ansvar: Alla lärare.
- Skolan informerar elevernas föräldrar så att de blir delaktiga i vad som händer och har en dialog med skolan.
Ansvar: Skolledning, personal och föräldrar.
- Vi vädjar till alla elever att de ska vara varsamma med hur de uttrycker sig när de skriver till och om varandra och att alla föräldrar intresserar sig för vad deras ungdomar gör på Internet.
Ansvar: Skolledning, lärare, elever och föräldrar.
- Ordningsregler tas fram i samråd med elever och personal och revideras årligen.
Ansvar: Skolledning, arbetslag och elevråd.
- Trivselenkät genomförs med alla elever 1-2 gånger per läsår.
Ansvar: Skolledning och mentorer.

Mål:

- Alla elever ges samma förutsättningar och det stöd de behöver i undervisningen.
- Alla elever ska få goda och likvärdiga kunskaper och färdigheter.
- Bedömning och betygssättning ska vara likvärdig, rättvis och jämställd.
- Andelen elever som når målen och skolans genomsnittliga meritvärde ökar.

Åtgärder och ansvar:

- **Goda och likvärdiga kunskaper och färdigheter**
Skolan lägger stor vikt vid att arbeta med elevernas språkutveckling. Särskilt viktigt är att elevernas läs- och skrivförmågan förbättras, då den är avgörande för att eleverna ska lyckas i skolarbetet. Målet är också att ge alla barn och ungdomar lika förutsättningar oavsett kön. Vi behöver i dialog med personalen lyfta fram genusperspektivet ytterligare så att det genomsyrar alla beslut som tas, all planering och verksamhet som skolan bedriver. I synnerhet behöver pojkarnas skolsituation analyseras. Målet är att **alla** elevers resultat avseende

kunskaper och färdigheter ska förbättras och vi arbetar på olika sätt för att eleverna ska få både stöd och stimulans.

Ansvar: Skolledning och lärare.

- **Individualisering.** Lärarnas uppgift är att individualisera undervisningen så att eleverna får arbeta med uppgifter av olika svårighetsgrad. I engelska och matematik nivågrupperar vi ibland eleverna för att både de som behöver mer stöd och de som behöver större utmaningar ska kunna få det. Grupperna är inte fasta utan elever kan flytta mellan grupperna.

Ansvar: Skolledning och lärare.

- Skolan har ett särskilt ansvar för elever med stödbehov. **Särskilt stöd** ska ges till elever med behov av specialpedagogiska insatser, i första hand inom den klass eller grupp som eleven tillhör. Stödundervisningen ska ges om det kan befaras att eleven ej kommer att uppnå målen. Om det finns särskilda skäl kan sådant stöd ges i **särskild undervisningsgrupp**, vilket beslutas av rektor efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare.

Om det finns behov av stödåtgärder ska ett åtgärdsprogram utarbetas.

Ansvar: Skolledning, lärare, elever och vårdnadshavare.

- **Specialundervisning.** Eleverna kan få stödundervisning av speciallärare eller resurslärare inom klassens ram. Undervisande lärare samverkar med speciallärare och lärare i svenska som andraspråk för att eleverna ska få det stöd som de behöver.

Ansvar: Skolledning, lärare, arbetslag och speciallärare.

- **Elevens val.** På elevens val kan eleverna både välja extra stöd och att fördjupa sina kunskaper i svenska, matematik, engelska, SO och NO. Man kan också fördjupa sig i andra ämnen som t.ex. musik, slöjd, hemkunskap och bild. På elevens val får man handledning av skolans lärare.

Ansvar: Skolledning och lärare.

- **Grupptid.** På grupptiden på onsdagar kan eleverna erbjudas läxläsning och hjälp med skolarbetet. Dessutom erbjuds alla elever läxläsning med speciallärarna på torsdagar efter skoltid. Eleverna erbjuds även läxhjälp på måndagar 15.30–16.10.

Ansvar: Mentorerna och speciallärarna

- **Kunskapssyn.** Lärarna ska diskutera kunskapssyn och didaktik. Alla elever ska ha god tillgång till moderna läromedel, datorer och andra nödvändiga hjälpmedel.

Ansvar: Skolledning och lärare.

Rättvis och likvärdig betygssättning

- Bedömning och betygssättning ska vara rättvis, d v s det betyg en elev fått i ett visst ämne ska visa elevens kunskaper och färdigheter i det som ska ingå i kursen enligt kursplanen och som motsvarar betygskriterierna för betyget. Med likvärdig menas att måttstocken för bedömningen är densamma för alla elever. Ett betyg i en viss klass eller skola ska motsvara ett likadant i en annan klass eller skola. Vi ska särskilt uppmärksamma genusperspektivet, d v s

skillnaderna i betygssättning mellan pojkar och flickor. När det gäller bedömningen av flickor och pojkar kan bedömningsmatriser vara ett hjälpmedel för att bedöma pojkars och flickors prestationer mer objektivt.

Ansvar: Skolledning och lärare

- Bedömningsmatriser utarbetas som stöd för en rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning. Genom våra matriser förtydligar vi de kravnivåer som står bakom betygskriterierna, så att elever och vårdnadshavare är förtroga med på vilka grunder betygssättningen sker. Eleverna vet var de befinner sig och vilket nästa steg är som de ska arbeta mot. Detta är inte minst viktigt för elever med särskilda behov, funktionshinder eller annat modersmål.

Ansvar: Skolledning och lärare.

Skolans tillsyn

- Elevärenden lyfts i arbetslagen, vilket bidrar till att skapa en aktuell bild av situationen på skolan.
- Skolan är handikappanpassad.
- Frånvaro från lektioner rapporteras och följs upp dagligen av kontaktläraren.
- Elevstödjare och rastvärdar (personal) finns i korridorerna och andra utrymmen där elever vistas när de inte har lektion. Lärarna rastvaktar regelbundet under skolveckan.
- Elevstödjare och andra vuxna uppmanar elever som skolkar att gå till lektion.
- Elever som bryter mot skolans regler tillrättavisas.
- Vuxna är observanta på elever som använder ett språkbruk som är olämpligt och kan upplevas kränkande. Nolltolerans mot skällsord som *"hora, blatte och böggjavel"* gäller på skolan.
- Incidentrapporter skrivs om det sker kränkningar.
- Elever som upptäcks röka och/eller snusa på skolområdet rapporteras till hemmet.
- Fritidsgården är öppen under dagtid och dit kan elever söka sig. Här finns möjlighet att tala med personal, fika, sitta ner med andra elever eller spela olika spel.
- Elevmatsalen håller öppet under del av dagen.

Arbete med etik och värdegrundsfrågor

Det avsätts konferenstid och studiedagar för diskussion och utbildning inom etik och värdegrundsfrågor för personal.

Information till föräldrar

Varje hösttermin har skolan föräldramöte i samtliga årskurser. Vid detta tillfälle ges information om skolans likabehandlingsplan. Vid samrådskonferensen diskuterar och förankrar skolledningen handlingsplanen med föräldrarna. På vårterminen i åk 7 har skolledningen föräldramöte kring likabehandlingsplanen, som också finns tillgänglig på skolans hemsida.

Klassrumsklimat

Ingen elev ska behöva uppleva sig bortvald av kamrater i en undervisningssituation. Lärarpersonalen ska därför verka för att alla elever i respektive undervisningsgrupp

ska kunna arbeta med olika kamrater för att de bättre ska lära känna varandra och därmed stärka gruppkänslan. Detta kan exempelvis göras genom att läraren medvetet planerar placering av elever och sammansättning av arbetsgrupper.

Mentorer

Mentorn ska vara speciellt uppmärksam på elever som av en eller annan anledning inte mår bra och vidta åtgärder i enlighet med likabehandlingsplanen. I elevgrupperna resonerar mentorerna kontinuerligt med sina elever om relationer och klimatet i gruppen. Till sin hjälp har mentorn olika arbetsmaterial såsom *Steg* och *Känslor* samt videofilmer som till exempel *Hur stoppas mobbning? Skitsnack eller mobbning?* Och *Vem mobbar?*

Enkät och information till elever

Varje klass genomför en trivselenkät om den psykosociala miljön. Eleverna informeras vid detta tillfälle om likabehandlingsteamet samt om det förebyggande arbetet mot kränkningar. Enkätsvaren bearbetas och följs upp av likabehandlingsteamet, mentorer och skolledning.

Litteratur- och film studier

I varje årskurs läser och reflekterar eleverna kring skönlitteratur och filmer som handlar om relationer och mobbning. I bibliotekskorridoren finns litteratur med tillhörande arbetsmaterial. Filmer finns att beställa på AV-media. De aktuella filmerna är beskrivna i bilaga 3 "Film- och litteraturlista" som återfinns i personalrummet.

Förslag på böcker och filmer som kan användas.

Åk 7

Böcker

- Engqvist, Revanschen
- Gardell, En komikers uppväxt

Filmer:

- Flugornas herre
- Kådisbellan
- Billy Elliot
- Skruva den som Beckham
- Var fick du luft ifrån?

Åk 8

Böcker:

- Gardell, En komikers uppväxt
- Jinder, Dom ska få igen
- Wikander, Den där Jenny

Filmer

- Skicka vidare
- I rymden finns inga känslor
- Vingar av glas

Åk 9

Böcker:

- Guillou, Ondskan
- Wikander, Den där Jenny

Filmer:

- Flyga drake
- Vem bryr sig?
- Freedom Writers

Litteratur till temastudier i åk 7-9

Tema:

Andra världskriget och judeförföljelse

- Zusak, Boktjuven
- Arnothy, Jag är femton år och jag vill inte dö
- Boyne, Pojken i randig pyjamas (finns som film)
- Schlink, Högläsaren (finns som film)

Utsatta barn och socialrealism

- Anderberg Strollo, Bryta om pocket
- Pohl, Anton jag gillar dig
- Krell, De kallade mig Ise
- Wahl, Den osynlige (finns som film)
- Wahldén, I gryningen tror jag att mamma ska väcka mig
- Henriksson, Jag finns
- Wahldén, Kort kjol
- Becevic, Svenhammeds journaler
- Berggren, Blåögd
- Herrström, Tusen gånger starkare (finns som film)
- Olsson, Spela roll

Utredning

När skolan får kännedom om att en elev har blivit kränkt vid enstaka tillfälle eller är mobbad ska en utredning påbörjas. Rektor ansvarar för att saken utreds.

Åtgärdande arbete

Kräver goda rutiner för att upptäcka, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Arbetet ska påbörjas genast när det kommit signaler om att ett barn eller en elev känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt, samt innebär att verksamheten måste vidta åtgärder som dokumenteras och utvärderas för att förhindra att kränkningarna upprepas. (Ur Skolverkets Allmänna råd)

Akut hantering av mobbning och annan kränkande behandling

- Den som upptäcker att en elev är mobbad, kontaktar den mobbades mentor eller någon annan vuxen på skolan, som i sin tur kontaktar elevens mentor. Upptäckare kan vara elever och vuxna i skolan, men även föräldrar. Incidentrapport skrivs i *PrevNet* (kommunens ärendehanteringssystem) som går igenom regelbundet av elevhälsoteamet.
- Mentorn pratar med berörda elever. Eleverna uppmanas att berätta hemma.
- Mentorn informerar berörda elevers vårdnadshavare skyndsamt.
- Mentorn har gruppsamtal om situationen och stämningen i klassen.
- Läraren dokumenterar händelserna och vad man har gjort. Rektor informeras.
- Om mobbningen fortsätter, tas kontakt med skolans likabehandlingsteam.
- All dokumentation kring eleven samlas i en akt som förvaras på expeditionen.

Likabehandlingsteamets fortsatta arbete

- Representanter från likabehandlingsteamet pratar med berörda elever. Eleverna uppmanas att berätta hemma.
- Likabehandlingsteamet informerar berörda elevers vårdnadshavare.
- Likabehandlingsteamet har samtal med berörda elever och vårdnadshavare.
- Skolsköterska eller kurator har enskilda samtal och/eller gruppsamtal

Därefter kan följande åtgärder bli aktuella för den som är utsatt:

- Vuxen som knyts till eleven
- Klassbyte
- Samtalsstöd med skolsköterska, kurator, psykolog, BUP eller Ungdomsgruppen
- Arbetsmiljöverket underrättas om fara för liv eller hälsa finns

Följande åtgärder bli aktuella för den som utsätter:

- Elevstödjare knyts till eleven
- Klassbyte (Tillfällig omplacering i annan undervisningsgrupp)
- Kontakt med Ungdomsgruppen och/eller BUP
- Skriftlig varning
- Anmälan till nämnden för Arbete och välfärd och/eller polisen
- Arbetsmiljöverket underrättas om fara för liv eller hälsa finns
- Eventuellt skolbyte (Tillfällig placering i annan skolenhet)
- Avstängning från skolan

Hantering då vuxna kränker elever

- Om en elev blir kränkt av vuxen kan eleven ta kontakt med elevskyddsombud, skolsköterska eller annan personal som för ärendet vidare till skolledningen.
- Skolledningen informeras och har samtal med eleven för sig och därefter den vuxne för sig och tar reda på fakta om situationen.
- Skolledningen tar kontakt med elevens vårdnadshavare och informerar om den uppkomna situationen.
- Skolledningen har samtal med den vuxne som kränkt eleven och informerar om det oacceptabla beteendet. Fack- och skyddsombud informeras.
- Skolledningen ansvarar för att den vuxne och eleven sammanförs.
- Vid upprepad eller allvarlig förseelse anmäler rektor den vuxne till närmsta chef i utbildningsförvaltningen, som kontaktar personalavdelningen.

Hantering då elever kränker vuxna

- Om en vuxen blir kränkt av elev, tas kontakt med elevens mentor och elevens vårdnadshavare.
- Skolledningen informeras och har samtal med den vuxne för sig och eleven för sig och tar reda på fakta om situationen.
- Vid behov tar skolledningen kontakt med elevens vårdnadshavare och informerar om den uppkomna situationen.
- Skolledningen har samtal med eleven som kränkt den vuxne och informerar om det oacceptabla beteendet.
- Skolledningen ansvarar för att den vuxne och eleven sammanförs.
- Vid upprepad eller allvarlig förseelse anmäler rektor till skyddsombudet.

Dokumentation

En dagordning skickas ut en vecka innan mötet med likabehandlingsteamet.

Protokoll förs vid varje möte med likabehandlingsteamet.

Åtgärdsprogram upprättas vid behov för elev som är inblandad i en situation med kränkande behandling.

Incidentrapporter skrivs.

Trivselenkät genomförs minst en gång per år.

Rutiner för uppföljande insatser

Elevärenden följs upp vid varje möte med likabehandlings- och elevhälsoteamet.

En kartläggning av problemen på skolan ska göras regelbundet eller då ett nytt problemområde upptäcks. Nulägesanalysen ska genomföras minst en gång per läsår, då även en analys av resultaten ska göras.

Skolledningen och likabehandlingsteamet ser över rutiner och regler inför varje nytt läsår. Rutiner och bestämmelser diskuteras med representanter för olika yrkesgrupper samt elever och föräldrar.

Nya insatser görs vid behov, enligt likabehandlingsplanen.

Upprättande och utvärdering av planen

Likabehandlingsplanen har tagits fram i samverkan med elever via elevrådet och föräldrar via samrådskonferensen.

Utvärdering av planen görs årligen av likabehandlingsteamet. En ny likabehandlingsplan upprättas varje läsår. Revidering görs vid behov.

Litteratur- och filmlista

Litteratur åk 7

Engqvist, *Revanschen*

Revanschen är en novell hämtad ur "Odjujet" av Hans-Erik Engqvist. Novellen handlar om en pojke som blir mobbad i skolan. Han inser att ingen kan hjälpa honom, så han lägger upp en strategi för att lösa problemet på egen hand.

Gardell, *En komikers uppväxt*

Tolvårige Juha Lindström är klassens clown. Att vara rolig är det enda han är bra på. Genom Juha får vi lära känna hans mamma Ritva, pappa Bengt, lillasyster Marianne och dvärgkaninen Prutten - och klasskamraterna förstås: bästa vännen Jenny, som har ett fullt hårspänne i sitt fula hår och som Juha skäms för, den mobbade Thomas som har en galen tysk mamma, och de elaka Lennart och Stefan.

En komikers uppväxt speglar en generations uppväxt i sjuttioalets svenska förort är en av de roligaste och samtidigt sorgligaste barndomsskildringarna i modern svensk litteratur.

Filmer åk 7

Flugornas herre

En förtrollande äventyrsberättelse, baserad på en roman av William Golding. Ett flygplanshaveri tvingar 24 amerikanska pojkar, 8-15 år, att ta sin tillflykt i en gummiflotte till en obebodd ö nere i Tropikerna. Regi: Harry Hook.
Tal: Engelskt. Text: Svensk, Engelsk.

Kådisbellan

Den unge Roland lever i 20-talets Stockholm. Hans föräldrar är socialister. I familjens tobaksbutik diskuterar pappa politik och mamma säljer försiktighetsartiklar (kondomer). Rolands mamma är judinna, vilket betyder att Roland är både socialist och jude. Roland blir snart varse att detta inte är en rolig kombination för en skolpojke på 20-talet. Regi: Åke Sandgren. Svenskt tal. Otextad.

Billy Elliot

Filmen utspelar sig i skuggan av den stora gruvstrejken 1984 i en liten stad i England. Billys mor är död och fadern och brodern har bara förakt till övers för "tramsigheter" som balett. Varje lördag går Billy och tränar boxning och i samma lokal går flickorna och tränar balett för Mrs Wilkinson. Han blir alltmer fascinerad av dansen. Nu måste han övertyga sin familj om hur viktig dansen är för honom.
Regi: Stephen Daldry.Handledning finns. Engelskt tal. Svensk text.

Skruva den som Beckham

Den 18-åriga Jess föräldrar vill att hon skall vara en traditionell indisk tjej. Men Jess vill spela fotboll som hennes hjälte David Beckham. Till mammas fasa pryder ett jättelikt foto av Beckham Jess rum. Pappan iförd turban har en något mildare inställning. En dag när Jess spelar fotboll med killkompisarna i parken, upptäcks hon av Jules, som tillhör det lokala fotbollslaget. Jess föräldrar ställer sig helt oförstående inför det faktum att dottern föredrar att sparka på en boll framför att laga en äkta chapatti... Filhandledning. Engelskt tal. Text: Svensk eller otextad.

Var fick du luft ifrån?

En film om härskartekniker, om trakasserier och vad man kan göra åt det. Det handlar om åtta ungdomars erfarenhet av kränkande behandling - om att bli kallad hora eller inte vara synlig alls. De har alla varit utsatta för olika kränkningar som mobbning eller våld eller har själva utsatt någon annan för det. Men det handlar också om hur man konkret gör motstånd. Åtta ungdomar blir medvetna om de härskartekniker som är identifierade: förlöjligande, osynliggörande, dubbelbestraffning, objektifiering, påförande av skuld och skam, undanhållande av information, våld och hot om våld. De berättar om sina erfarenheter i videodagböcker, intervjuer och rollspel.

Litteratur åk 8

Gardell, *En komikers uppväxt*

Tolvåriga Juha Lindström är klassens clown. Att vara rolig är det enda han är bra på. Genom Juha får vi lära känna hans mamma Ritva, pappa Bengt, lillasyster Marianne och dvärgkaninen Prutten - och klasskamraterna förstås: bästa vännen Jenny, som har ett fult hårspänne i sitt fula hår och som Juha skäms för, den mobbade Thomas som har en galen tysk mamma, och de elaka Lennart och Stefan.

En komikers uppväxt speglar en generations uppväxt i sjuttioalets svenska förort är en av de roligaste och samtidigt sorgligaste barndomsskildringarna i modern svensk litteratur.

Jinder, *Dom ska få igen*

Dom ska få igen: Statarsonen Lenne är en dagdrömmare. När han i klassrummet svävar iväg i tankarna kommer Stål. Direkt. Och han slår med rottingen, på lårens baksida, nere vid knäveckan där huden är som tunnast. Vad hjälper det då att Lennes pappa har lärt Lenne att ingen sätter sig på honom? En stark skildring av utsatthet och barns rättigheter av Curt Einar Jinder, Norsborg.

Wikander, *Den där Jenny*

Jenny kommer ny till klassen i sexan och redan från början blir allt fel. En grupp tjejer i klassen stämplar henne som "hora" och gör allt för att förödmjuka henne.

Filmer åk 8

Skicka vidare

En ung skolgrabb får i uppgift, av sin lärare, att se vad han kan göra för att förbättra världen. Hans fyndiga lösning på problemet sprider sig snabbt och får formen av en folkrörelse... Regi: Mimi Leder.

Handledning finns. Engelskt tal. Svensk text.

I rymden finns inga känslor

18-åriga Simon delar lägenhet med sin bror Sam. Simon som har Aspergers syndrom kräver ett fast schema där allt måste vara sig likt vecka efter vecka. Förändringar är något han bara kan hantera i små doser och när allt blir för jobbigt gömmer han sig i sin tvättunna, fylld med lysande stjärnor - han gömmer sig i rymden för där finns inga känslor. När Sam blir dumpad av sin flickvän och går in i en mindre depression spricker hela tillvaron för Simon. Han ger sig själv i uppdrag att hitta en ny flickvän till Sam, men med sin sociala inkompetens blir det inte enkelt, Simon vet ingenting om tjejer och kärlek ... En rolig komedi med många infallsvinklar! Simon spelas av Bill Skarsgård.

Vingar av glas

Nazli Kashani, 18 år, har rötter i Iran men vill vara svensk och leva som sina jämnåriga svenska kamrater. Fadern vill att Nazli ska gifta sig med sin kusin Hamid, men hon vägrar. För att få pengar till ett MC-körkort arbetar Nazli extra i kusinens videobutik. En kväll gör Johan, en yngling med stökiga familjeförhållanden, ett misslyckat försök att råna videobutiken. Nazli och Johan blir förälskade. Hamid provoceras av deras förhållande och en kväll försöker han våldta Nazli. En berättelse om en ung flickas frigörelse men också om att vara förälder i ett nytt land.

Litteratur åk 9

Guillou, ***Ondskan***

I Jan Guillous *Ondskan* beskrivs våldet i den svenska vardagen. Vi får följa huvudpersonen Eriks fostran i ondskan från hemmet med den sadistiske fadern till skolgården med dess gängbildningar.

Erik blir relegerad på grund av sitt brutala uppträdande och hamnar på internatskola. Det är en värld fylld av pennalism, och Erik drivs in i sökandet efter motståndets villkor. Men hans försök att hävda sig mot de äldre kamraternas förtryck leder in i en spiral av våld och motvåld som han i längden inte kan bemästra. Det leder till öppet krig. Till slut är Erik beredd att ta den avgörande hämnden...

Den franska utgåvan av *Ondskan* tilldelades 1990 franska radions pris för bästa översatta roman. *Ondskan* har blivit film och valdes ut som Sveriges bidrag till Oscarsnomineringarna för Bästa utländska film.

Wikander, ***Den där Jenny***

Jenny kommer ny till klassen i sexan och redan från början blir allt fel. En grupp tjejer i klassen stämplar henne som "hora" och gör allt för att förödmjuka henne.

Filmer i åk 9

Flyga drake

Filmen är baserad på en av vår tids mest hyllade romaner! Khaled Hosseinis bästsäljare Flyga drake.

Två barndomskompisar, Amir och Hassan skiljs åt då kriget bryter ut i Afghanistan på 1970-talet. Efter att ha levt i USA i 20 år återvänder Amir till ett farofyllt Afghanistan, styrt av Talibanerna, för att konfrontera de mörka hemligheter som fortfarande förföljer honom.

En djupt rörande berättelse om vänskap, familj, förödande misstag och försonande kärlek.

Vem bryr sig?

Hösten 1999. Nazismen är på alla löpsedlar. Mordet på syndikalisterna Björn Söderberg. Bilbomben mot journalisterna i Nacka. Polismorden i Malexander. Tre organiserade nazister flyttar till Tomelilla. Nazistpropaganda dyker upp i skolor och på ungdomsgårdar. Kommunstyrelsens ordförande och åtta andra politiker blir mordhotade. Antirasistmöte bombhotas. Tomelillaborerna går man ur huse för att visa sin avsky. Lokaltidningen startar ett upprop mot nazismen som samlar tusentals undertecknare. Hur skall vi agera när ungdomar med nazistsympatier får inflytande i en by? Hur farliga är de? Är de så farliga som medierna skriver? Vågar vuxna säga stopp? Vilka är det som är farliga? Hur rädda skall vi vara? Filmaren Ylva Floreman har under ett år följt sju nynazister mellan 16-24 år. Två av dem fanns med i SDS:s kartläggning av skånska nazister hösten 1999 och en av dem i rikstidningarnas gemensamma uthängning av svenska nazister.

Freedom Writers

Ett skoldrama baserat på verkliga händelser och personer. I centrum står Erin Gruwell som i början a 90-talet kom som färsk lärare till en skola i kris i södra Los Angeles. Erin får ta hand om en klass av elever som utanför skolan kämpar för överlevnad, ibland i direkt kamp mot varandra. Två världar möts men genom egna uppoffringar lyckas Erin till slut nå fram till sina elever. Freedom writers är ett porträtt av klyftorna i USA och hur sociala misslyckanden kan leda till en känsla av uppgivenhet och hopplöshet, även hos unga människor som ännu inte börjat sitt liv. Erin Gruwell försöker ändra på det genom att ge dem hopp.

Litteratur i grupp- och klassuppsättningar till temastudier i åk 7-9

<u>Andra världskriget och judeförjelse:</u>	Antal
Zusak, Boktjuven	7
Arnothy, Jag är femton år och jag vill inte dö	7
Boyne, Pojken i randig pyjamas (finns som film)	8
Schlink, Högläsaren (finns som film)	ca 30
 <u>Utsatta barn och socialrealism:</u>	
Anderberg Stollo, Bryta om pocket (Psykiskt sjuk mamma, trasiga hemförhållanden)	7
Pohl, Anton jag gillar dig (Trasiga hemförhållanden)	8
Krell, De kallade mig Ise (Fotboll och ätstörning)	5
Wahl, Den osynlige (Högerextremism, finns som film)	7
Wahldén, I gryningen tror jag att mamma ska väcka mig (Ensamkommande flyktingbarn)	7
Henriksson, Jag finns (Mobbning)	7
Wahldén, Kort kjol (Våldtäkt)	7
Becevic, Svenhammeds journaler (Att vara "invandrargrabb" i Sverige)	8
Berggren, Blåögd (rasism)	ca 30
Herrström, Tusen gånger starkare (jämsällldhet)	ca 30
Olsson, Spela roll (hbtq)	ca 30